

Elu Pärsti Pansionaadis: taipoks, padjasadu ja piparkoogid

Aastat on sobilik alustada ka küsimusega, et kuidas elavad meie eakad. Viljandi vallas on kokku kolm valla poolt hallatavat hooldekodu – Pärsti Pansionaat, Kolga-Jaani Hooldekodu ja Kärstna Hooldekodu, kus kõigis neis tehakse tublit tööd, et ka vanematel inimestel elu ilus oleks. Täna lehes kõneleme lähemalt Pärsti Pansionaadi tegemistest.

Taipoks aitab mitmekesistada treeningvõimalusi

Pärsti Pansionaadi üsna uus ja toimekas juhataja Le Hussar otsib aina võimalusi, kuidas oma asutuse patsientide elu mugavamaks ja huvitavamaks muuta. Detsembris avati pensionaadi keldrikorrusel taipoksi tuba, seda ka teemakohase esitlusega, kus selle spordiala saladusi avasid Eesti tipud Lauri Liiv, Reigo Ravel ja Kerli Kink.

„Viljandi Taipoksi Klubi, eesotsas Lauri Liiviga, on toa sisustamisel meid tublisti toetanud nii nõu, kui ka jõuga. Lauri aitab meid sisustuse komplekteerimisega ja koos Reigoga on nad olnud spordiruumi paikapanekul toeks. Samuti on nemad alati kohal, kui meie majas on vaja teha suuremaid tõstmistöid inventari ümberpaigutamiseks. Kord nädalas pühendavad Viljandi Taipoksi Klubi treenerid oma aja meie maja elanikele, et mitmekesistada liikumist ja treeninguvõimalusi“, ütles Le Hussar.

Klubi teeb seda kõike vabatahtlikena. Toa sisustamisel on pensionaati toetanud spordipood Budopunkt ülisõbralike soodushindadega. Osa spordiinventari, mis on mõeldud nii hoolealustele, kui ka töötajate taastustreeninguks, soetatakse tänava aasta esimesel poolel. Ka

hooldaja töö on füüsiliselt raske ning paljud vaevlevad seljahädade käes. Selle peale mõeldakse samuti ruumi komplekteerides.

Padjasadu ja piparkoogid

Jõulud möödusid pensionaadis seekord ilma jõuluvanata ja suuremate pidustusteteta. Aga päkapikud käisid ning kokad valmistasid head-paremat. Oli ka „padjasadu“ – iga hoolealune sai uue kvaliteetse Wendre vabriku padja. Pansionaadi juhataja sõnul olid usinad käed üle Eesti valmistanud ja saatnud meie elanikele õnnitluskaarte heade soovidega ja samuti piparkooke. „Häid inimesi on palju. Oleme neile tänulikud! Usin küpsetustöö käis ka pensionaadimajas. Päkapikud Helle ja Kaija korraldasid küpsetuskoja, kus kõik hoolealused, kes vähegi tahtsid, said piparkoogiteol ja kaunistamisel kaasa aidata. Neid kauneid piparkooke jätkub meil siiani,“ sõnas Hussar.

Mis uuel aastal uut?

„Jaanuari esimesel poolel alustame koostööd Viljandi Haigla taastusravi osakonnaga, mille juhataja Eeli Lond tuleb tegema meie majja seiret, et hinnata olemasoleva vastavust elanike vajadustele. Ka sealt loodame saada häid juhtnööre spordi- ja taastusinventari osas.

Alanud uuel aastal seame fookuse oma töös ikka nii elanike, kui ka töötajate heaolule. Inimesed on kõige tähtsamad“, kõneles pensionaadi juhataja Le Hussar.

Raivo Lott
Viljandi Vallavalitsuse avalike suhete spetsialist

Loe ka 2. lk
Pärsti Pansionaadi märgi lugu

Viljandi vallavanem Alar Karu, Pärsti Pansionaadi juhataja Le Hussar ja pensionaadi perenaine Jutta Pentter heiskasid valla poolt kingitud lipu. Seda oli küll plaanis teha kuu aega varem pensionaadi aia pidulikult avamisel, aga pandeemia tõttu tuli üritus ära jätta. Jõulude paiku aga oligi sobiv hetk lipp heisata. Foto: Raivo Lott

Padjasõda Pärsti Pansionaadis.

Foto pensionaadilt

Hetk taipoksi treeningult: treener Lauri Liiv ja Heiki Oolberg. Foto: Raivo Lott

VALLAVOLIKOGU VEERUD

2020. aasta jääb helgena meelde Viljandi valla Tomsonite perele, kes saab õige pea neljatoalise korteri omanikuks. Ja seda tasuta. Korteri kuulus kevadel meie seast lahkunud Mustla kooliõpetajale, kes soovis Viljandi valla abiga kinkida korteri lähikonnas elavale väikeste lastega perele. Viljandi vald sellise pere ka leidis. Pildil on pere oma Mustla korteris (foto ERR).

Tänuga uude aastasse

Lõppenud aasta nägu oli pandeemia nägu. See ühendas meid, samas pööras pea peale kogu elukorralduse. Kogesime, kui kiiresti võib kõik muutuda ja kui õrn on meie vabadus maailmas muretult ringi liikuda. Meie rahva iseseisvus ja vabadus on kui meie tervis, selle eest tuleb hoolt kanda. Hoiame oma tervist ja oma Eesti riiki.

Ühine mure ühendab. Eelmine aasta oli koos olemise aasta, loodan, et saite pikemalt kodus olles oma perega tutvumaks ja nii mõnigi kodutöö, mis oli pikka aega tegemata, sai tehtud.

Uue asjana saime teada, mis asi on distantsõpe ja kaugtöö.

Tean peresid, kus kodus tõsteti mööbel ümber, et töötamist ja õppimist veel mugavamaks muuta. Nüüd olaksegi selle kõigega juba nii harjunud ja küsitakse, miks peaksin üldse veel kooli ja tööle minema. Samas ootavad ka paljud, et saaks jälle vabalt kooli, tööle ja mujale. Maailm on mitmekesine. Soovime me ju kõik, et maailm liiguks taas normaalsusesse, iseküsimus on, kas me pandeemia eelse aja just täpselt sellisena tagasi saame ja kas tahamegi.

Täna valla rahvast, ettevõtteid ja valla asutusi, kes vaatamata keerulisele ajale on osanud jätkata oma töid ja tegemisi nii, et piirkond ei ole viirusega tugevalt pihta saanud. Samas ei tasu valvsust kaotada, oleme ikka veel tervisekriis ja oluline roll selle lahendamisel on meil kõigil. Oleme tähelepanelikud!

Hoidkem eelmisel aastal tugenvnenud sidemeid!

Huvitavat ja teguderohket 2021. aastat meile kõigile!

TOIMETUSE VEERG

Inimesed meie kõrval

Meie aasta esimeses lehes on läbiv teema – see on inimesed meie kõrval. Aeg on muutumises ja meie koos temaga. Mäletan hästi pilapilti kui paarike istub kohvikulaua taga silmad ainiti nutitelefonis, mitte teineteisel.

See aeg on muutunud. Raske- tel või siis raskematel aegadel on oluline, kes on sinu kõrval, mida nad teevad ja räägivad. Ühtäkki tajutakse taas pere olemasolu, seda kui olulised on meile kaaslased, ka töökaaslased.

Sellepärast pöörab meie lehtki end aina rohkem meie valla inimeste poole. Sest just inimesed on ju need, kes kujundavad valla näo omade silmis, kujundavad valla näo mujal Eestis või siis mujal maailmas. Ühest sellisest mehest on meie lehe veergudel seekord ka juttu. Tutvuge: Tarmo Piir, kes sündis Kohtla-Nõmmel, õppis Tartus ajalugu, oma kutsumuse leidis baarmeni, täpsemalt showbaarmeni ametis ja läks maailma oma ametikaaslasi õpetama. Koroonatõbi ta koju tagasi, mehest sai filmimees ja nii avastas ta nii enda kui teiste jaoks Viljandi valla.

Igas numbris hakkab nüüdsest mõnest meie valla inimesest lugu ilmuma. Andke märku, keda teie meelest võiks järgmisena vallarahvale tutvustada ja keda siis ja siis ...

Head ja edukat alanud aastat kõigile!

Raivo Lott,
Viljandi Valla
Teataja toimetaja

Viljandi vallavolikogu suurendas sünnitoetust

Viimasel istungil möödunud aasta eelviimasel päeval võttis Viljandi Vallavolikogu vastu otsuse suurendada sünnitoetust saja euro võrra ehk perele maks- takse alates tänavusest aastast lapse sünni puhul toetust 600 eurot.

Riigi ja valla toetusega kokku saavad vanemad Viljandi vallas

lapse sünni puhul toetust ligi 1000 eurot.

Viljandi vald püüab olla lastesõbralik vald. Viljandi valla sünnitoetus on võrreldes teiste Viljandimaa valdadega suurim.

Viljandi vallas makstakse keskmiselt sünnitoetust 140-le lapsele aastas.

Võrdluseks: Viljandi linn hakkab sellest aastast sünnitoetust maksma 250 eurot, Põhja-Sakala

vald 500 ja Mulgi vald 400 eurot (info pärineb Viljandi abivallavanema Irma Väre ettekandest vallavolikogu istungil).

Vallavolikogu võttis vastu üldplaneeringu

30. detsembri 2020.a. istungil otsustas Viljandi Vallavolikogu valla üldplaneeringu vastu võtta ning kohustas vallavalitsust korraldama selle avaliku väljapaneku.

Üldplaneeringu avalikust väljapanekust

Raivo Laidma,
planeeringu-
spetsialist

Ehkki üldplaneering on olnud kogu aeg avalikkuse pilgu all ja selle edenemine ka valla veebilehel nähtav, siis on vallavolikogu otsus üldplaneeringu vastuvõtmise kohta väga tähtis etapp planeeringu koostamise protsessis.

See on justkui kinnitus, et koostatud kujul vastab see valla arengu strateegilistele eesmärkidele ning sellega on lahenda-

tud seadusega üldplaneeringule pandud ülesanded. Avaliku väljapaneku alguse ja lõpu aeg ei ole artikli kirjutamise ajal veel määratud, kuid lehe ilmumise ajal on see juba teada. Info selle kohta on kindlasti ilmunud valla veebilehel, ajalahes Sakala ja valla sotsiaalmeedia kanalites.

Kõigile, kes juba varem on üldplaneeringu kohta oma arvamust avaldanud, saadetakse ka kirjalik teade. Üldplaneeringu avalik väljapanek on üleskutse taas oma arvamusi ja ettepanekuid valla ruumilist arengut suunava kõige olulisema strateegilise dokumendi kohta avalikult välja ütlemaks.

Pärast üldplaneeringu avaliku väljapaneku lõppemist toimuvad järgneva 1,5 kuu jooksul kind-

lasti avalikud arutelud. Nende toimumise aja, koha ja viisi osas teavitab vallavalitsus avalikkust täiendavalt pärast avaliku väljapaneku lõppu, kui tulemused teada ja vallavalitsuse seiskohad kujundatud. Koroonaviirusest tingitud tõsine olukord teeb selliste avalike arutelude korraldamise küll keeruliseks, kuid kindlasti tagatakse kõigile huvilistele võimalus protsessis osalemiseks.

Tutvu üldplaneeringuga ja räägi kaasa! Kõik ettepanekud ja arvamused palun esitada kirjalikult aadressil viljandivald@viljandivald.ee või postiaadressil Kauba 9, 71024 Viljandi. Täiendav info: planeeringuspetsialist Raivo Laidma, tel. 5885 5537, e-post: raivo.laidma@viljandivald.ee

Vallavalitsuse istungilt

Vallavara kasutusse andmine

Aktsiaseltsi Eesti Post projektijuht Madis Prink pöördus Viljandi Vallavalitsuse poole ettepanekuga osaleda postiautomaatide pilootprojektis, mille

käigus paigaldatakse Viljandi valda postiautomaat. Pilootprojekti esialgne kestvus on 12 kuud.

Aktsiaselts Eesti Post paigaldab postiautomaadi Viljandi vallale kuuluvale kinnistule Viljandi maantee 6, Kolga-Jaani

teenuskeskuse peasissekäigu kõrvale ja tasub pinna kasutamise eest 5 eurot kuus.

Vallavalitsus otsustas sõlmida üürilepingu aktsiaseltsiga Eesti Post tähtajaga 12 kuud alates postiautomaatide paigaldamisest ja nende kasutusse andmisest.

Pärsti Pansionaadi märgi lugu

Pärsti Pansionaadi märgil või logol on tore saamisloog. Vaadates äsja remonditud maja ja uhket valmivat pensionaadi aeda tuli hakata mõtlema maja sildi peale. Tundus, et sellisel majal, kus elab ja töötab nii palju värvikaid inimesi, igaüks neist oma elulooga, jääb lihtsa kirjaga silt vähekönekaks ja ei väljenda selle maja sisu. Tuli mõte, et meil võiks olla mingi märk, mis seda kõike iseloomustaks.

Rääkis oma mõttest, minu teada parima märgilooja, Tõno Habichtiga. Tõno tuli meid külastama. Vaatasime valdused üle ja arutlesime ideede üle.

Jutustasin Tõnnole loo meie 103 aastastest elanikust Jelenast, kes oma sünnipäeval rääkis, et täna on ta siin meiega, aga varsti lendab sinna üles, kus inglid on.

Mõne aja möödudes saatis Tõno oma idee, mis osutus suurepäraseks, nagu ikka tema puhul ja ütles, et tahab selle logo meie kingituseks teha. Ja nii saimegi Pärsti Pansionaadi märgi.

Logol on sümbolina ühtaegu nii kuldne puu, mille lehed lendlevad taevasse, nagu meie 103 aastane elanik rääkis, mõeldes elusügisele, kui ka viljapea, mis sümboliseerib küpsust, viljakat elu ja ühtlasi meenutab kunagise Pärsti valla sümbolik. Logo kese on süda, mis

Pärsti Pansionaadi juhataja Le Hussar ja perenaine Jutta Penter vabastavad riide alt Pansionaadi sildi
Foto: Raivo Lott

tähendab inimest, hoolimist, kodutunnet.

Oleme kujunduse saanud veel oma vaibale, dokumendipõhjadele, jõulukaartidele jne. Suur, suur tänu selle kingituse eest, mis jääb, ma loodan Pärsti Pansionaati saatma veel pikkadeks aastateks.

Muidugi saime Tõno käest kujunduse ka oma maja sildile, mille üllatusena kinkis meie Viljandi vallavalitsus. Tuhat tänu ka Viljandi vallavalitsusele, eesotsas vallavanema Alar Karuga. Lisaks kinnitatud maja sildile lehvib Pärsti Pansionaadi ees ka uhke valla lipp, mis samuti tuli meile valla poolt. Pansionaa-

di tubli kollektiiv töötab Viljandi valla inimeste heaks ning meie südant täidab soe tänutunne, et ikka ja jälle seda kõike vallavalitsuses märgatakse. Aitäh!

Maja sildi kinnitamise ja lipu heiskamisega pidi kaasnema ka uuenenud maja ning pensionaadi aia avamispidu, mis kahjuks ringi hiiliva koroonaviiruse tõttu tuli kevadesse lükata. Oleme optimistlikud ja loodame, et pungade puhkemise aegu saame pidutseda ja tänada kõiki asjaosalisi, kes meie heale käekäigule on kaasa aidanud.

Le Hussar
Pärsti Pansionaadi juhataja

Kui õpetajast sai baarmen ja baarmenist filmimees

Usun, et seda meest teavad pärast eelmist aastat paljud Viljandi valla inimesed. Tundub, et tal on üldse mitu nägu ja tegu. Valla inimesed teavad teda kui filmimeest Tartust või siis kui baarmeni Kolga-Jaanist. Maailmas tuntakse teda kui väga head baarmenide õpetajat, kes oma ametitööd tehes on reisinud kogu maailmas. Hariduselt on ta aga hoopis ajaloolane, kes töötanud nii koolis kui ka muuseumis, rääkides KGB olemusest. See mees on **TARMO PIIR**.

Tutvustuseks veel niipalju, et Tarmo Piir sündis 21. augustil 1984. aastal Kolga-Jaanis. Praegu töötab ta Euroopa Baarmenide Koolis, mille peakorter asub Barcelonas. Elab ta Tartus, vanaema ja vend Aivar Piir, kes on Viljandi vallavalikogude liige, aga Kolga-Jaanis.

Kuidas siis nii läks, et ajaloolasest sai baarmen?

Lõpetasin Nõo kooli ja läksin Tartu Ülikooli ajalugu õppima. Tartus tekkis mõte, et õhtuti peaks samuti tööd tegema, nii nagu seda tudengid USA-s teevad. Sealt see alguse sai. Kõigepealt aga liikusin ikka mööda ajaloo radu, minust sai Nõo kooli ajaloo õpetaja, hiljem töötasin veel Tartu linnamuuseumis, kus olin KGB ajalooliste kogude kuraator ja samuti ka giid. Samas ilmselt tundsin, et adrenaliini kipub väheks jääma, olen ju ka sportlane: ülikoolide meistrivõistlustel olin kettaheitel kolmas, harrastas ka vasaraheidet. Siis sain ühte ööklubisse baarmenina tööle ja sealt hakkas asi edasi hargnema.

Kuidas tee välismaale viis?

See lugu algas nii, et tegin baaris ühele kliendile talle väga meeldinud kokteili, siis see mees ütles, et Norras otsitakse baarmeni. Ja sinna ma ka jõudsin. Töötasin Norras kaks aastat, seal hakkasin ka võistlusteks treenima ning ka võistlema. Olen võitnud kahel korral nii Eesti baarmenide meistrivõistlustel kui ka esindanud Eestit kahtedel maailmameistrivõistlustel. Norras töötades hakkasin end kohe ka täiendama. Norras olid ka head mentorid, kes mind pidevalt aitasid. Bergenis töötas ka uruguailane, kes baarmenide maailmameistriks tuli. Temaltki õppisin nii mõndagi

Ja edasi tuli läbimurre maailma?

2013. aastal läksin tööle Barcelonasse baarmenide kooli instruktoriga, kus esialgu õpetasin noori: Rootsis, Kreekas, Austraalias. Mõne aasta pärast edutati mind piirkonna mägedžeriks, kelle ülesandeks on baarmenide instruktoreks koolitamine. See tõi kaasa ka pideva reisimise üle maailma. Eriti tihe oli 2019. aasta, kus tuli käia 19-s koolis. Just samal aastal hakkasin ka videofilmindusega tegelema. Tekkis tahtmine oma reisid üles filmida. Otsin kaamera, meie firma videotiim õpetas mind. Filmimisest sai mulle tõsine hobi.

Ja siis saabus saatuslik 2020

Töötasin Indias kui pandeemia lahti läks. Siis oli juba näha märke, et kõik läheb kinni. Alguses küll mõtlesin, et jään Indiasse, aga mulle öeldi, et tule sealt rutu ära. Omaani ja Türki kaudu

jõudsin Eestisse. Olin kaks nädalat ka isolatsioonis. Mõtlesin, mida Eestis peale hakata? Augusti alguses lootsin tagasi Hispaaniasse saada, aga, et minu amet ongi seotud eelkõige reisimisega, siis oli juba augustis selge, et ma oma tööülesandeid täita ei saa.

Ja siis tuli appi hobi – videofilminudus?

Jah! Lisaks leidsin taas enda jaoks Kolga-Jaani üles. Seda ka tänu kohalikule maanaisteselsile. Kõigepealt oli Kolga-Jaani turupäev juulis, siis hakati kutsuma üritustele: filmiõhtu jne. Hakkasingi koduvallas igasugu üritusi ja asju filmima.

Siis tuli nn pidu katku ajal – kuulus Kolga-Jaani kokteiliõhtu. Olin üritusel üksinda kokteili valmistaja rollis. Mõtlesin, et ehk 200 kokteiliga saab hakka. Aga rahvast aina tuli ja tuli 30-40 inimest oli pidevalt järjekorras. Kokteilid nõudsid tegemiseks aega. Et tegime omadele, siis olid joogid ka odavad. Tegin nõ kohalikke kokteile, kus kasutasin näiteks Eeriksaare talu väeteed, kohalike käest sain münti, ka arbuusi, siirupeid. Kokteilide nimed olid kõik seotud Kolga-Jaaniga. Alustasime kell 19 ja lõpetasime kell 24. Paljud paraku jäidki ilma kokteililt. Üritus ise oli hästi korraldatud: DJ ja valgusmuusika, kõik nii nagu peab.

Sinu tegevus jäi aga silma. Ka vallavanemale näiteks. Siis tuligi ettepanek vallast filmi tegema hakata?

Augusti lõpul panime plaani paika ja hakkasin järjest filmima. Tähtis oli sügis ära kasutada,

Tarmo Piir on valmistumas järjekordseks võtteks. Foto: Karen Akopjan

kus puud veel lehes ja juba värvilised ka. See õnnestus, ilmad soosisid meid, enamuses olid päikesepaistelised ilmad kui filmima läksin. Aga tähtsam veel oli, et nägin Viljandi valda ja tema inimesi täies jõus ja ilus.

Filmisin noorte jalgpall Holstres, Sirje Kannel tegi ekskursiooni Puiatus, viis mind paljudesse taludesse, Andres Pernits esitles hobuorienteerumist. Esimene mulje valla inimestest – lahked ja koostööaltid. Siis kalapüük Võrtsjärvel ja seikluspark Valmas, kus Kalle Kütt mul ringi vaadata lubas. Siis Saarepeedi ja Ille Mirka, Kolga-Jaani korvpallimeeskond, kus mängib ka legendaarne Valmo Kriisa ja meeskonda manageerib Joel Paal. Filmisin Mustla jalgpallimeeskonna mängu. Mõjus

ettevõtmine oli Mulgi nädal ja selle raames uue Mulgi vanema pühitsemine. Aasta lõpus tegin vallale ka jõuluvideo.

Kokkuvõtteks?

Ilmaski poleks uskunud, et see aasta niimoodi läheb. Asjade parem pool on see, et kui koroona pandeemiat poleks olnud, poleks ka midagi seesugust näinud – Viljandi valla kauneid kohti ja inimesi.

Jääb üle vaid tõdeda, et kui ennevanasti ühendati maid ja rahvaid mõõga ja tulega, siis nüüd on filmimees see, kelle abil on võimalik kogu valda ühes näha ja tunnetada.

Raivo Lott

Viljandi Vallavalitsuse avalike suhete spetsialist

Animaator Heino Parsile mõeldes

VII animafilmi festivali Tarvastus.

MTÜ Tarvastu Kool eestvedamisel toimus 2020. aastal juba seitsmes Heino Parsi nimeline animafilmfestival. 4. detsembril oli festivali lõpuüritus – seekord virtuaalmaailmas.

2020. aasta oktoobris möödus 95 aastat Heino Parsi sünnist. Meenutasime Mustlast pärit animaatorit. Tervituse noortele filmiloojatele saatis Heino Parsi tütar Ene Pars, kes soovis osalejatele nutikust ja fantaasiaküllust. Heino Pars on öelnud: "Vaimustus on see, mis surub inimese põlvile murale otsima rohujuure tasandilt imet ja jagama seda kõike filmikunsti vahendusel vaatajatega."

Parsile mõeldes valiti seekord töötoa teemaks legendaarne multifilmi tegelane operaator Kõps. Nukufilmi Lastestuudio virtuaalses õpitoas osales 13 võistkonda. Neid juhendas Sonda Lampmann. Ta jagas õpetusi, vastas küsimustele ja juhendas lapsi ekraani vahendusel. Osalejaid oli Tallinnast, Viljandimaalt, Tamsalust ja Võrumaalt. Otseülekandes näidati kõigi õpitubade töid ja tegemisi. Pärastlõunal jõudis kätte

Hetki animafilmi festivalilt

päeva põnevaim ja oodatum osa – autasustamine. Žürii liikmed kommenteerisid festivalile esitatud filme ja soovisid lennukeid ideid edaspidiseks. Elevust tekitas nominentide ja laureaate väljakuulutamine. Tutvustati võitjaid ja videosilla vahendusel said lapsed jutustada, kuidas

nende multikas sündis.

Selle aasta võitjateks osutusid: Lasteaia arvestuses Viljandi valla lasteaia Päikesekiir "Püüa kinni - ära maga!".

I-III klasside arvestuses Tarvastu Gümnaasiumi 1. H klassi "Meile meeldib sport".

IV-VI klasside arvestuses

Mustlas sündinud Heino Pars oli nukufilmlavastaja ja maailmas silmapaistva animafilmi koolkonna üks alusepanijaid. Pars töötas Tallinnfilmi stuudio nukufilmi osakonnas režissöörina 1964–1990, tema käe all valmis alates 1962. aastast 31 nukufilmi, teiste seas "Operaator Kõps seeneriis".

Rocca al Mare Kooli "Heategu ununeb".

Täiskasvanute arvestuses Tarvastu Lasteaia Soe maja "Soe sügisõlümängud 2020".

Viljandi valla eripreemia sai Tamsalu Gümnaasiumi "Kiiremini, kõrgemale, kaugemale".

MTÜ Tarvastu Kooli eripreemia pälvis Viljandi valla lasteaia Päikesekiir "Päikesekiir on matkasell...".

Rahva lemmikuks osutus online hääletusega Parksepa Kesk-kooli "Jänese päev".

Kuulutati välja ka VIII ANIMAFESTIVALI teema "LOODUSE MUINASJUTT".

Kokkuvõtte Heino Parsi nimelisest VII ANIMAFESTIVALIST

VÕITJA KOMMENTAAR

Tiitu Rõõm,
Tarvastu Lasteaia
direktor

Heino Parsi nimelise festivali ja CodeWeek 2020 ürituse raames toimus Tarvastu Lasteaia Soe majas mitme-päevane õpitöötuba "Teeme multika, aga...", eesmärgiga osaleda animafestivalil. Õpitöötoas julgustasime kolleege proovima midagi uut ning läbi tegema kogu multika valmimise protsessi.

Osalejad olid väga loovad, teineteist toetavad ja kannatlikud. Ka Ubi-na rühma lapsed andsid oma panuse filmi valmimisele, värvides multifilmi erinevaid detaile.

Täiskasvanute arvestuses võitis meie loodud multifilm "Soe sügisõlümängud 2020" esikoha.

Multifilmi saab vaadata lingilt <https://youtu.be/VHVUsgjhjy0>

leiate <https://www.animafestival.ee/>

Haja Ojarand

Covid-19 – Viljandi vallas alustati samuti vaktsineerimist

2020. aasta tõi tervele maailmale teemad, mille peale veel mõni aeg tagasi poleks mõeldudki. Pigem oleks sellised mõtted liigitatud vandenõuteooriaks ehk siis vähetõenäoliste asjade hulka.

Tänane reaalsus on, et teame juba üldjoontes, mis on Covid-19 koroonaviirus ning kuidas sellest hoiduda. Terve maailm on selle nimel terve aasta tööd teinud.

Kuidas Viljandi vallas asjad käivad? 2020. aasta lõpus jõudsid Eestisse ja mujalegi esimesed koroonaviiruse vaktsiinid ning tehti esimesed vaktsineerimised. Jagamegi infot, kuidas Viljandi vallas vaktsineerimine toimuma

hakkab, keda vaktsineeritakse esimeses järjekorras ja kuidas see toimub. Vaktsineerimine on suure tõenäosusega ainuke lahendus koroonaviiruse põhjustatud pandeemia kontrolli alla saamiseks ning tavapärase elu juurde tagasi pöördumiseks.

Esmajärjekorras võimaldatakse vaktsineerimist tervishoiu- ja sotsiaalhoolekande teenuste toimepidevust tagavatele inimestele ning riskirühmadele.

Seejärel võimaldatakse vaktsineerimine ühiskonna toimimiseks kõige kriitilistele valdkondade esindajatele, kes on kõrgema nakatusriskiga eeslinnitöötajad, elutähtsate teenuste osutajad:

27.12.2020	alustati Eestis COVID-19 vaktsineerimist esmalt tervishoiutöötajate vaktsineerimisega	ca 30 000 inimest
30.12.2020	said esimese vaktsiini Viljandi valla perearstikeskuste perearstid	
2021 I kvartal	algab hoolekandeesutuste töötajate ning hoolekandeesutuste elanike vaktsineerimine	ca 25 000 inimest
2021 I kvartal	algab vaktsineerimise pakkumine üle 70-aastastele inimestele ning diagnoosi järgi riskirühma kuuluvatele inimestele.	ca 260 000 inimest
2021 II kvartal	algab kõigi teiste soovijate vaktsineerimine COVID-19 haiguse vastu (16. a ja vanemad).	

Kas mina kuulun riskirühma oma vanuse ja tervisenäitajate poolest? Kui jah, siis kuidas on vaktsineerimine korraldatud Viljandi valla perearstikeskuste kaudu?

Riskirühmad kaardistati Eestis juba suvel. Nimekirja pandi teatud krooniliste haigustega inimesed ja vanemaealised, kelle haigestumisel võivad olla raskemad tagajärjed. Nii Mustla Perearstikeskuse perearst Maiu Lõhmus kui ka Viiratsi Perearstikeskuse perearst Ülle Gurjev kinnitavad, et Terviseamet on andnud perearstidele juhised, millise diagnoosi järgi riskirühma kuuluvaid inimesi hakatakse esimesena vaktsineerima.

Perearstid juhivad inimeste tähelepanu asjaolule, et riskirühma kuuluvate inimestega võtavad perearstid ise ühendust, et leida sobiv aeg vaktsineerimiseks.

Inimene ise perearstiga ühendust võtma ei pea. Samaaegselt tuleb tea-

de ka eesti.ee kaudu. Teise doosi manustamise aja kohta tuleb inimesele meeldetuletus.

Laste (alla 16. a.) vaktsineerimist alustatakse siis, kui on olemas lastele sobiv vaktsiin.

Kõigi soovijate vaktsineerimise korraldus töötatakse välja 2021. a esimestel kuudel, arvestades COVID-19 vaktsiinide Euroopa Liidult müügi- loa saamist ja tarnegraafikuid ehk millal vaktsiin Eestisse jõuab. **Vaktsineerimine COVID-19 vastu saab Eestis olema vabatahtlik.**

Praegu on teada, et nii Pfizer/Biontech'i kui ka Moderna vaktsiinid on kahedoosilised. Vastavalt tootja poolt ette nähtud ajavahele tehakse esimese süsti järel ka teine kaitsesüst. Alles pärast teist doosi on vaktsiin maksimaalselt efektiivne. **Selleks, et immuunsus tekiks, tuleb ära teha mõlemad doosid.**

Kas nii kiiresti välja töötatud vaktsiinid on ohutud?

Kõiki vaktsiine hindavad teadlased ja ametid, kelle ülesanne on garanteerida, et need vastaksid kõigile kvaliteedi-, ohutuse ja tõhususe nõuetele. Euroopa Liidus ja sealhulgas Eestis tohib kasutada ainult vaktsiine, mis vastavad kõikidele EL-i ja Eesti nõuetele.

Müügi- loa saamise tingimusi pandeemia tõttu ei leevendata.

KOMMENTAAR

Ülle Gurjev, perearst

Soovitan kõigil kindlasti lasta ennast vaktsineerida. Vaktsineerimine on ainuke võimalus ennast haiguse eest kaitsta ja võimalikult kiiresti tavaellu naasta. Lasin ka ennast vaktsineerida ja seda ei tasu karta. Koht, kuhu süsti tehti, võib pisut tunda anda, nagu iga vaktsineerimise puhul.

Kuidas siis nii kiiresti vaktsiin välja töötati?

Pandeemia tõttu on nii Euroopa Ravimiamet ja teiste riikide ametid, sealhulgas Eesti Ravimiamet suunanud ressursse selleks, et kiirendada tavapäraseid bürokraatlikke protsesse vaktsiinide hindamisel ja kasutusse lubamisel.

(Artiklis on kasutatud materjale veebi-lehelt vaktsineeri.ee).

Irma Väre, Viljandi abivallavanem

Erivajadusega Viljandi valla elanikel on võimalik taotleda eluaseme kohandamist

Projekti “Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine” neljas taotlusvoor on avatud

Euroopa Regionaalarengu Fondi meetme projekti “Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine” eesmärk on tagada puudega isiku, kellel on puudest tingituna raskusi eluruumis liikumise, endaga toimetuleku või suhtlemisega, võimalikult iseseisev või võimalikult vähest kõrvalabi vajav turvaline toimetulek oma eluruumis, sellesse sisenemisel ja sealt väljumisel.

Meetme raames saab eluruumi kohandamist taotleda isik, kes vajab abi:

- 1) liikumisega seotud toimingutes (püsti, pikali ja istuma saamine, treppidest üles ja alla liikumine, uustest ja väravatest sisse ja välja liikumine);
- 2) hügieenitoimingutes (pesemise- ja tualetitoimingud);
- 3) köögitoimingutes (toiduvalmistamine, söömistoimingud).

Kohandamine tähendab eluruumi ümberehitamist

Inimese tarvis luuakse nii tema erivajadustest tulenevad spetsiifilised ümberehitused (kaldtee, platvormtõstuk jne) kui ka tema puudest tulenevad tavapärased ümberehitused (ukse- künksed, lävepakud eemal-

damine jne). Hügieenitoimingute lihtsustamiseks on asendatud pesemisruumis vann dušiga või tavapärase klosetipott inva-WC potiga.

Kohandamise käigus võib rajada ka näiteks erivajaduse tõttu ohutust tagava piirde, aiavärava automaatika või tuua kõõgi töö- pinnad ja tehnika madalamale tasapinnale.

Eluruumi kohandamist saab taotleda

Isik, kellel on tuvastatud puude raskusaste puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse mõistes ja kellel on sellekohane kehtiv otsus.

Kohandada saab eluruumi, mis:

- 1) asub Viljandi valla haldus- territooriumil;
- 2) on kohanduse saaja rahvastikuregistri järgne ja igapäevane elukoht;
- 3) on aastaringseks elamiseks sobiv;
- 4) on kohanduse saaja või tema pereliikme omandis, kaasomandis või kasutuses lepingu alusel.

Eluruumi kohandamise juurde kuulub ka kaldtee rajamine.

Taotlus koos lisadokumentidega palutakse esitada hiljemalt 15. veebruaril digitaalselt allkirjastatuna e-postile viljandivald@viljandivald.ee või

paberkanalil Kauba 9, Viljandi linn, 71020. Taotluse esitamise vorm on kättesaadav Viljandi valla kodulehel ja sotsiaal- lo- konnas.

Lisainformatsiooni annab hoolekande juht Siret Sarv (e- post siret.sarv@viljandivald.ee, tel 5787 4657), infot saab Viljandi valla kodulehelt.

Aig vaadete edesi ja tagasi

Sii aaste saap mulkel tüüd ja tegemisi täis oleme, sest Abja-Paluoja om ju soome-ugri kultuuripäälinn 2021. Kuigi uhket nime kan nap Abja-Paluoja, om sii iki kige Mulgimaa ettevõtmine, mes pias meid üle ilma kuul sambes tegeme. Väige tähtis om sedä vangerd ütenkuun ja üten suunan vedäde.

Jälle tükip kuri koroonaviirus mede laane uppi aama, sellepe räst tulep enämbjagu kokkusaami vällän tetä. Uhke aaste ürajutuse teeme 13. veebruaril Abja kultuurimaja man.

Mulgi pidu „Mia ja sia ütenkuun“ tulep 29. mail Karksin ja siikörd tahame pääle oma laulu, tansu öimurahvaste perimust

kah rahva ette tuvva. Kik osalise om muduki oma rahvaröövin.

Mulgimaa laste vulklooripäev tulep 25. märtsil joba 25. kõrda ja nüid saave lasteaialatse kah öimurahvaste laule-tanssege tuttavese.

Süük uvitep kikki. Augustikuul tulep Abjan soome-ugri rahvusküuke söögiuulits. Mulgi ja soome-ugri rahvaste konverenssi peetes 27. novembril Abja kultuurimajan. Sii võtap soome-ugri kultuuripäälinna aaste kokku. Kultuuripäälinna tegemiste kohta saap täadust Mulgimaa valdu kodulehte ja mulgimaa.ee päält.

Muduki lääve uvvel aastel edesi kah mede egäaastese tegemise, nagu mulgi keele õpetemine, aalehe välläandmi-

ne, sõnaraamatu tegemine jt. Oktoobrekuul tulep Hendrik Adamsoni murdeluulevöistelus ja ütekõrrage tähisteme kirjamine 130. sünniaastepäevä, valime Mulgimaa uhkuse aunime saaja, tähisteme Mulgi nädalit. Valmis pias saama Mulgimaa turismikava 2021-2030 ja valmisteme ette kandidiirmist Eesti söögikandis 2022. aastel, et mede tubli söögipakja ja ää söögi üle Eesti kuulsas saas.

Et 2020. aastet raasike miilde tulete, otseme vällä pildi, mida selle ja järgmise lehekülle pääl tedege jagame.

Mia soovi teile kigile ses aastes pääleakkamist ja äid mõitti!

Grenbergi Ave,

MKI juhateje
Mulgi kiil: Ilves Kristi

Aaste akatusen kuts instituut inimesi ja ettevõttit üles kasuteme roh-kemb mulgikiilist nimesit ja pääliskirju. Üleskutsest käiti kõneleminen kah Elmari raadjun. Pildi pääl om Elmari raadju toimetete Sommeri Tiidu ja Hermann Lauri (veerde pääl) ja instituudi tüuteje Grenbergi Ave ja Ilves Kristi stuudjun.

Pilt: Adamson Elen

Veebruarikuul käisive mulgi oma kandist kõneleminen ja oma kaupa pakman nii Balttouri messil Riian ku Tourestil Talnan. Pildi pääl mulke punt Tourestil.

Pilt: MKI

Soome-ugri kultuuripäälinna aunime iist tullu mulkel 17. juunil ZOOMi keskkonnan vöistelde Podlesnaja Tav-lage. Pääle oma laanest kõnelemise olli vaja vastate kah indajide küsimustele. Pildi pääl om lavva ümmer küsimustele vastamen tüürühmä liikme Leskova Piret, Laande Alli, Tauli Ants, Grenbergi Ave, Rei Kerstin ja Ilves Kristi. Kik selle võtt üles ja kand veebin üle Reimanni Marko.

Pilt: Bergmanni Taavi

Suve akatusen käiti Mulgimaa söögi- ja üümajapakjide man, et kõnelde mulgi asjust ja otsi kuuntüükotussit. Pildi pääl om Roometsa Sille, Ilves Kristi, Rei Kerstin ja Grenbergi Ave Tõrvan Nõhviku kohviku usse pääl üten kohviku peremihe Kõverku Andresege.

Pilt: MKI

Valmis sai mulgikiilne lavvamäng „Sõõr ümmer Mulgimaa“, mes viip mängja lustilisele reisile läbi terve Mulgimaa. Pildi pääl rõõmusteve uvve mängu üle mulgi keele õpeteteje Laande Alli ja Riigikogu Mulgimaa toetusrühmä esimiis Seederi Helir-Valdor.

Pilt: Grenbergi Ave

Septembrekuul tuli vällä aalehe Üitsainus Mulgimaa 50. nummer. Sellest aast pääle tulep leht Mulgimaa koduse üten vallalehtege.

Vällä tuli poole tunni pikkune vilm "Mulgimaa nutikus, inimesed ja toit", mille jaos and raha Mulgi Kultuuri Instituut LEADER rojektist "Mulgimaa tuntus!".

Mulgimaa lipu päeväl, 12. oktoobrel valiti uvves Mulgi vanembes Malingu Arvo, kes piap sedä ammatit kaits aastet.

Pilt: Päsuke Jaan

Mulgi nädäli lõpetuses peeti ärä edimene mulgi kirjavara laat.

Pilt: Grenbergi Ave

Mulgikiilse uudise om Vikerraadjun ollu joba 15 aastet. Pildi pääl uudiste akateje Hallik-Konnula Airi ja Ilves Kristi.

Pilt: Pihlap Küllike

Abja gümnaasiumin olli koolilaste mälumängu „Nupute vällä!“ edimene jagu. Pildi pääl om Möisaküla kooli mälumängje.

Pilt: Grenbergi Ave

Mulgimaa laste vultklooripäevä asemel olli kate nädäli pikkune omakultuurifestival, mille käigun Laande Alli käis läbi kik Mulgimaa lasteaias. Pildi pääl om Öisu latse ja nedne õpeteje.

Pilt: Laande Alli

Keväde kuulutedi vällä edimene mulgikiilside laule võistelus. Sii tõi 12 uut laulu, mes kik sügüse uhkel konsertil ette kah kanti.

Pilt: Päsuke Jaan

Seto Instituut tähist 6. novembrel Värskan konverensige oma 10. sünnipäevä. Ääde suuvege ollive mulgi kah latsin. Pildi pääl om Mulgi vanemb Malingu Arvo ja Seto ülembootska Järvelilli Rein.

Pilt: Grenbergi Ave

Mulgi Kultuuri Instituut kuts üles saatma oma jõulusoovi siikõrd mulgi keeli. Esiki pääminister Ratta Jüri tei mulgikiilse jõulutervituse.

Mulgi koduvaim Pell tõi õnne ja jagas karistust

Luudus om ennest jälle puhkame säädän. Ku suurt lume ei ole, om iluste nätä kik lohu, muhu, kivi ja sammeldet puutüve. Luuduslike pühäpaike uurjale om sii ää aig, sest kivi ei ole lehte taga või suure einä ala paetet, alliku om nätä ja maa lage.

Aaluuliste luuduslike pühäpaike otsmise man om tähtis, et nende kohta oles olemen kah rahvajutu. Vanal Liivi ja Läti mõjutuste Mulgimaal om ollu üits esieralik tegelane – Pell (kah Bell, kodujumal, aidnik, Penn, Penni-Jumal, usse isäntti, põlglik nimekuju ebäjumal jne). Ennemb om Pelli kah aianukajumales kutsut. Ilusit nimesit tal jakkup – ääl latsel mitu nime.

Pelli “kodukandis” võip pidäde Karksi kihelkonda, sest just säält om temä kohta kokku korjat kige rohkemb täädust. Ülestähendusi om aastidest 1868-1972. Kige edimine tääde Pellist, mille om üles korjanu Hurda kaastüüline Kase Leena, om kah Karksist peri.

Millest sis Pelli-luu kõnele-ve? Kige rohkemb ohverdemisest. Pelli jaos ollive oma ohvrekotusse, ariliguld egäl talul eraldi. Enämbiste olli sii aid (nn tapuaid), kivi, sööti jäet maa vmt, kus viiti söögikraamist uudseohverd ek edimest ohverd, näituses villä, leibä, võid, õlut,

Lillin Timmo talu maade pääl om Ussikivi, mes om ollu kate talu ütime ohvrekotus. Kõneldes, et Ussikivil ollu ennemb tapuaid ümmer. Kivi pääle om “värsket” ja mudu “äädmiilt” viitu, näituses uudseleibä või tapet looma liha. Ohverd viiti kah pühädes ja engipäeväs.

Pilt: Laanemetsa Ly

kuurt jmt. Miandse ohvreaia täpselt ollive, ei ole kuigi äste täädä. Kotusse om üles märgit kah pallalt talu nime järgi või ei ole sedägi. Sii tiip aiakotuste väläotsmise nüüdsel aal väige rasses. Vähäte ülestähenduse Pelli aidust näitave, et nii ohvropaiga om ollu piaaigu siandse sama ku Kraasna maarahva ohvreaia – kolmnuka kujuge, ollu talude lähiksen, sinna om viitu uudseohverd, aida om kõrran oitu,

peremiis om aia iist vastuteje jne. Pääle aia om täädä kah ohvreaanni viimist kivi pääle, mes võis kah olla omaette aian, aga enämbiste olli nõndasama kuninigil talu lähiksen. Pelli luguden om tihti edimese rinnapiima ohverdemine – esieränis just kivi pääle viimine. Väige tähtis olli jaanipäevä aal ohverdemine – sellel olli esieränis suur vägi.

Miande Pell olli? Temä vällänägemisest ei ole kuigipallu tää-

dä. Mõnikõrd nimetedes kassi, peni või lindu. Sii võip olla seot sellege, et ohvropaiga viitu süük meelit ligi luume, keda peetigi sis Pellis.

Kas Pell pahatses kah sai? Pühäs peet paika võisive minna pallalt vällä valit inimese, ariliguld peremiis ja/või perenaine. Ku ohvreaida juhtusi mõni tõine, tuli ariliguld karistus. Pell võis kariste kogemede pühäpaika lännu kariluume või pereliik-

mit – kerge karistus olli aiguste või ihuädäde tuumine, kange karistus olli surm. Pellile ei saa sedä pahas panna, sest temä ku koduvaim tõi ju iki õnne kah majja, ku tedä vähätigi au sihen peeti.

Om luuta, et varsti saap akate Pelli kotussit vällä otsma ja kaardi pääle märkmä, sest ürtjätet om Muinsuskaitseammati ja Keskkonnainvesteeringide Keskuse rojekt “Aaluulise Pärnumaa viie kihelkonna luuduslike pühäpaike inventuur arhiiviallikide järgi”. Selle käigun paneve uurja kaardi pääle kirja Elme ja Karksi kihelkonna seni viil kaitse alt vällä jäänu aaluulise luudusliku pühäpaiga. Ek sis akkap luudus üten Pellige jälle kõneleme ja miilde tuleteme müüda minnu aigu. Seni oodap Pell meid Eesti Rahvaluule Arhiivin ja Mulgimaa luudusen.

Ku sa täät mõnda luuduslikku pühäpaika, mes ei ole viil kaitse ala võet, anna sellest mulle täädä e-kirjage l.maemets@gmail.com.

Mäemetsa Laura,
pühäpaigauurja

Mulgi kiil: Ilves Kristi

Pikembelt saat Pellist lugede Mäemetsa Laura Tartu Ülikooli magistratüüst “Pelli pärimus Mulgimaal: traditsioon, tuntus ja tähendus”, mille levvät internetist.

Mulgi näituse oodave vaatejit

Mulgi Kultuuri Instituut om olemen kolm näitust, mida saap telli rahvamajadese, kunstisaalese, kuulese, külämajadese ja mujale, kos vaatejit om. Kaits neist om Rosenbergi Ülle joonistet raamatupilte näituse ja üits Mulgimaa aaluu välläpanek.

Mulgi aabits “Mütäs Mati luu” sai valmis 2016. aastel. Kuna Rosenbergi Ülle tettu aabitsepildi rahvale väige miildisive, võtt

Mulgi Kultuuri Instituut nõus nii ärä raami ja neist omaette näitus tetä. Kirjapapre suurutse pildi om raame sihen ja päält laasige. Pilte om paarkümmend.

Mulgi aabitse päätegelane om mütäs Mati, kes uurip maad ja ilma ja saap kokku egätsuguste tegelastege. Luu ja pildi kõnele taluelust, luudusest, kodust, perest ja mulgi kommetest.

Näituse „Mulgimaa aalugu“ sääd 2019. aastel kokku Abja gümnaasiumi aaluuõpete-

je Kreevsi Maile. Kümne suure papptahvle pääl om pildi ja jutu talude välläostmisest, äärbändest, laatest, raudtiist, linavabriki-dest, ariduselust, mulke juurdest, ärkamisaast ja küiditemisest.

2020. aastel keväde sai Tar-

tu ülikooli Lõune-Eesti keele ja kultuuriuringide keskuse iistvedämisege valmis tõine Rosenbergi Ülle pildinäitus «Ämāriguaa luu pilte pääl». Vaatamises om vällän 20 pilti raamatust «Ämāriguaa luu. Tarvastu». Pil-

di om kergide kapa-laate pääl.

Kel om mõne näituse vastu uvi, andku sellest täädä Mulgi Kultuuri Instituudile e-kirjage mki@mulgimaa.ee või kõlistegu tel 5885 7355.

ÜM

Minevaaste septembrekuul olli näitus “Ämāriguaa luu pilte pääl” vällän Tarvastu raamatukogun.

Pilt: Pihlap Küllike

Näituse „Mulgimaa aalugu“ sääd kokku aaluuõpeteje Kreevsi Maile.

Pilt: Sepä Lauri

Lilli luudusmaja aidan saap oma käege linataimest niiti tetä

Juba mitu aastet olli mede Junistuses näidate latsile linatüüsit. Aga nagu rahva sehen üteldes, et unistuse tükive täide mineme, nii olli mede man kah.

Vähäaaval koguni aita egät-sugutsit linatüüristu ja suvel kasvatime põllu pääl peris suure portsu lina kah. Talve saime vana aida seinä, lae ja põrmandu soodaritsige vanast mustusest puhtas tetä. Ruum sai elektre-valguse ja vilminäitämise tehnikka, mille abige saap seinä päält õppevilme nätä. 2020. aast sūgūses ollive olemen kik võimaluse, et akate kuulele pakma rogrammi „Lina siimnest sargini ja tõise talutüü“.

Eesti Rahvakultuuri Keskuse rojekti abige saime pakku sedä rogrammi kuvvele Mulgimaa koolile. Valgamaa poole päält käisive linatüüd õpman Ala, Tõrva ja Riidaje latse. Villändi poole päält Abja, Karksi-Nuia ja Alliste latse. Kokku 130 õpilast ja õpetet 7.-9. lassed.

Rogramm om kokku pant mitmest jaost. Kigepäält om väike jutusõõr Mulgimaast. Latse saave kaardi päält selges, kus Mulgimaa om, mitu kihelkunda siin om, mis om rahvarõövaste man esierälikku, kust om Mulgi nimi tullu, millege mulgi rikkas saive ja mida tähendevä värvi Mulgi lipu pääl. Latse tutvustevä endit kah mulgi keelen. Sis vaadetes tillikest vilmikest linatüüdest ja jagates latse viies kihelkunnas. Övven akkave kik rupi oma tüüsit tegeme. Üte saeve katemehesaage puid ja riivive kapstit, tõise söödäve kodujänessit ja obesit, kolmande niidäve einä, teeve akkurige peenikes ja viive kanadele, nelläs rühm akip kartult ja söödäp kitsi-lam-

Luudusmaja aidan saap suure massinege lina murda.

Pilt: Lätti Ene

bit, viies rühm tiip aida man linatüüd. Egä laits saap endele linapeo ja akkap sis lõugutejege või suure murdmisemassinege vart murdma. Ropsimõõgäge om vaja sis sii peo ärä ropsi ja viimäte linakamme pääl kammi. Kammit kiust saap egäüits esi nüüri tetä ja selle liitsi ümmer keerute. Niimuudu saap aru kah keträmise põhimõttest.

Kui kik etteantu tüü om tetu, sis minnas luudusmajja sissi. Üte akkave Laanemetsa Liina käe all tuan keträmist, kangastelge pääl kudamist ja linatsit rõõvit õpma. Tõise teeve köögin esi võid ja Mulgi korpe. Liidi pääl tetäs kohupiimä ja lavva man pannas ümmer mulgikiilsit retsepte. Õpites lihtsampit sõnu ja nalla saap pallu, ku vällä tulep, et kanaperse kasuve maja nuka man, mitte ei joose usseaia pääl. Terve rogrammi aa kõnelep üits juhendeje mulgi keelen. Lõpus om nõnda tore kullele, ku latse akkave kah omavahel murdekeelen miilde jäänü sõnu ütleme.

Lõpus om sõbralik „Kuldvil-

lak“, kus tuletetes miilde kik sii, mes päeväge ärä õpit. Kik latse ollive sūgūse selle rogrammige rahul ja kooli kitsive takkajärgi. Selleperäst võime julgeste sama rogrammi tõistele kah pakku.

Uvvel aastel om peris pallu kuule anden joba täädä, et tahas mede linarogrammista osa võtta. Loodame, et sii aigus annap järgi ja saame iki uvilisi vastu võtta.

Oleme valmis pakma siand-sit mulgi kultuuri ja keelege tuttaves saamise rogramme täiskasunu inimeste ruppele kah. Elu om näidänu, et vägä pallude suure inimese näeve edimest kõrda, kudas linataimest niiti saap ja om vägä üllätunu. Tõistele miildip jälle miilde tulete, kuis latsepõlven vikatige niideti ja siaravvage kartult peenikes lüüdi.

Me kaame siin luudusmaja man iki alle oida neid vanu talutüüde tegemise tarkusi ja oleme õnneligu, ku kedägi tõist kah siandse asja uviteve.

Laanemetsa Ly
Lilli luudusmajast

Nalla kah

“Mes sa röögit sääl?”
“Siin om ämlik!”
“No las ta olla.”
“Ta om nii irmus!”
“Egä sia kah ülearu ilus ei ole, a temä küll ei röögi.”

“Kas sa liha süüt?”
“Ei süü.”
“Aga kala?”
“Ei süü kala kah.”
“Kas sa olet sis taimetoitlane?”
“Ei, mia ole pensjunäär.”

Mesperäst om mulgil suur nõna?

Selleperäst, et õhu iist ei pia ju masma.

Kaits maamiist vaidleve, kas iki om vaja kiili mõista või ei ole. Edimene arvap, et om, ja tõine usup, et ei ole. Vaidleve ja vaidleve.

Äkki piap nende man üits autu kinni ja vällä astup, miis, kes uurip läti keelen, kudas järve viirde sõita.

Maamihe ei saa midägi aru. Võõras küsüp sis kohe uvveste inglise, soome, rootsi, saksa, rantsuse keelen kah.

Mihe ei saa iki midägi aru. Võõras lüüp käeja ja sõidap edesi. Üits miis ütelp sös tõisele: “Näe, sii mõist küll võõrit kiili, a kasu es ole sellest midägi.”

Poig tulep uvve tüdrikuge emä ette: “Emä, saa tuttaves, sii om miu vällävalitu.”

Emä: “Kas parembet es levvä?”

Poig: “A mia armaste tedä just sedäsi, nagu ta om!”

Emä: “Ole vakka, poiss, ma kõnele tüdrukuge!”

Esä loep pojale unejuttu: “Ellive üitskõrd kaits pörsakest ...”

“Mesperäst kaits?” nõvvap poig. “Kolm piap ju oleme!”

“No kuule, pojake, meil ollive ju just jõulu ...”

Latsile

Siil ja karu

Siil tullu pikä reisu päält ja tahtan karu manu eläme jäiä. Ta pallel, et karu lubas talle oma kuupast üte nukakse, kos ta külmä iist varju saas. Karu es ole vastu ja andki üte nukakse oma kuupast siilule.

Ku siil olli sääl mõne päevä ärä elänu, läits ta julgembes, ai oma okka õige arali ja olli joba karule tülis. Egä päeväge läits siil järest pahurembes, nõnda et viimäte es saa kuupaomanik enämb summagi asu, egä liigutemise man teive siilu okka talle aiget.

Karu ütelp oma külälisele: “Ää sõber, ma saa nüid aru, et miu maja mede mõlembe jaos ülearu kitsas om. Om paremb, ku sa siit mujale läät.”

Siil ütelp rahuliguld vastu: “Kitsas om jah, a miul om peris ää siin olla ja mia ei lää kunnigile. Küll sii vällä lääp, kel kitsas om.”

Karu taht siilu kariste, a siil ai kik okka püsti ja karu es saa talle midägi tetä.

Mesikäpp pidi otsma omale uvve päävarju.

Eesti rahvajutt

Ruute sissi om ärä paetet 10 lindu, kedä võip talve nätä.

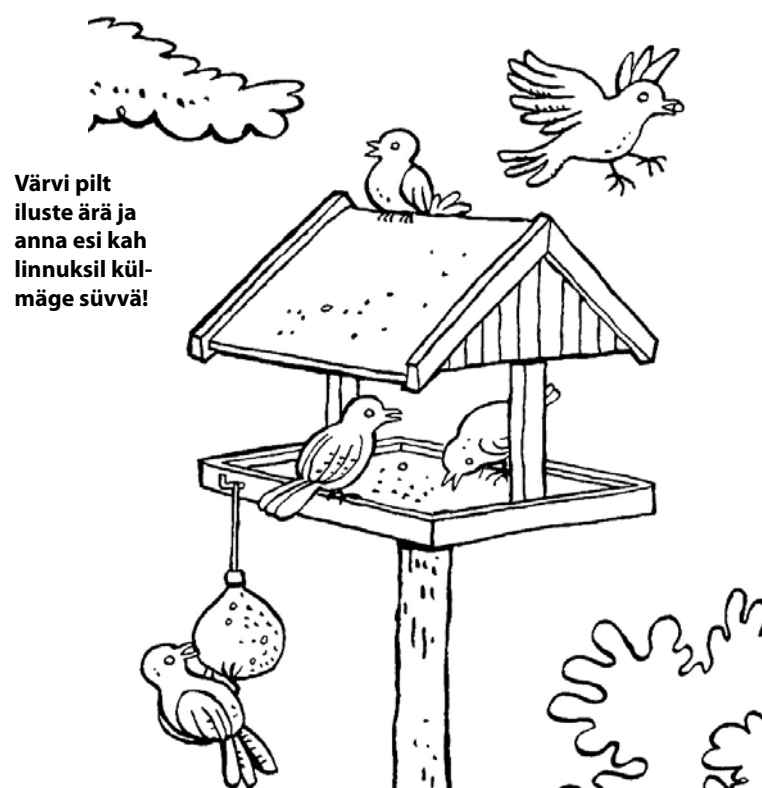
TIGANE, PAKLAPÖRR (rähn), **AKK, ARAK, ALLVARES, VARBLINE, TUI, PASKRÄSTÄS** (hallrästas), **LEEVIK, NURMKANA.**

Otsi vällä! Loe edes- ja tagaspidi, alt üles, ülevest alla ja viltu kah!

H	G	A	J	M	I	T	O	E	M
M	K	E	G	Ü	B	M	U	N	Ä
K	Õ	N	M	L	E	E	V	I	K
G	M	A	U	D	Ü	A	J	L	Ö
R	J	G	Õ	R	O	R	M	B	G
Ä	B	I	S	V	M	A	S	R	E
S	Ä	T	S	Ä	R	K	S	A	P
D	L	M	J	B	H	Ö	A	V	P
A	L	L	V	A	R	E	S	N	Ü
P	A	K	L	A	P	Ö	R	R	A

Sääjä sõna õigeste rivvi, sis saat üte vanasõna. Kirjute sii juti pääle!

TÜÜ TETTU RUMAL KAVVA RUTTU TETTU TÜÜ KAUNIS.

Värvi pilt
iluste ärä ja
anna esi kah
linnuksil kül-
mäge süvväl!

Mulgi Kultuuri Instituudi välläanne Üitsainus Mulgimaa
Aalehe välläandmist toetevä Eesti Ravakultuuri Keskuse Mulgimaa perimuskultuuri toetamise abinõu, Tõrva, Mulgi ja Viljandi vald.

Toimetuse:

e-post: mki@mulgimaa.ee

post: Mulgi Kultuuri Instituut, Leerimaja,
Kulla küla, Mulgi vald, 69509 Viljandimaa

toimendei: Kristi Ilves, tel 5344 8176

Toimendusel om voli kirjatükke parande ja lühembes tetä.

Valla sündmused pildis ja sõnas

Millised hetked jäävad meelde Kolga-Jaani Kooli lasteaias Naksitrallid perele detsembrikuust? Joulukuu alguses on ikka arupidamist, kuidas aasta kõige pimedam aeg helgemaks ja rõõmsamaks muuta. Väikesed ja suured naksitrallid panid pähe päkapikumütsid ja korraldasid jõuluaja alguse puhul meeleoluka päkapikkude paraadi. Juhtpäkapikk Sirje andis teadmisi päkapikkude elu-olu kohta, loeti luuletusi, tantsiti ja mängiti. Peo lõpus said mõlemad rühmad üllatussoki maiustustega. 15. detsembril sai lasteaias Naksitrallid 35 aastaseks. Oli pidulik hommikupoolik sünnipäevapeo, kinkide ja tordiga, mida kaunistas pilt naksitrallidest. Sama kaua on lasteaias töötanud ka õpetaja Sirje Ristisaar. Palju õnne!

Iga aasta lõpeb jõulupeoga. Teoks sai vahva jõuluolemine lasteaias õuealal, millest said osa võtta ka lapsevanemad. Meie Jõuluvana saabus tänava poniga, kingikotid kaarikus. Osa piparkookidest saatsime ka hooldekodu memmedele-taatidele.

Jõulurõõm Tarvaste lasteaias. Oli vaja loovat nutikust, et lapsed jõuluvana juures ära saaksid käia. Nii muutuski Kärsna mõisapark teisel detsembrikuu nädalavahetusel Tarvaste Lasteaia talvemaaks. Kahe päeva tegevustesse olid kaasatud hooldekogu, lapsevanemad ja kogu lasteaias personal. Hajutatud tegevuste kaudu said jõulurõõmu metsaelanikud, lapsed ja laste pered. Hooldekogu eestvedamisel korraldatud õnneloo tekitas lustlikku elevust ja ostmisrõõmu paljudele. Lasteaia poolt tegutsenud heatekoht pakis kõigile kehakinnitust. Kuum jook ja soojad pirukad maitseid värskes õhus ülihästi. Kuna mõlemad kandsid heategevuslikku eesmärki, siis saadud tulu (850 eurot) otustasime seekord kasutada lasteaias eesti kirjanike lasteraamatute ostmiseks.

Jõuluajal oli aga tegemisi veelgi. Väga salapäraseks kujunesid esmaspäevased advendihommikute laternamatkad metsa, et metsaelanikele jõulurõõmu pakkuda ja ise päkapikulõkkest advendiküünlal süüdata.

Piparkoogipäevad ja muinasjutuhommikud, jõulutantsulised rütmikatundid ning igapäevane päkapikumäng on tavapärane osa jõulukuu tegemistest, kuid selleaastaste piirangute valguses tundusid siiski südamlikumad ja soojemad, kui eelnevatel aastatel.

Sel aastal osalesime üleskutses „Jõulukaardid Hooldekodudele 2020“, mille kaudu saadeti häid soovide erinevatesse hooldekodudesse. Ühiselt valmistasime 308 jõulukaarti ja meie kaardid rõõmustavad nii hooldajaid kui ka hoolealuseid üle Eesti viies erinevas hooldekodus. Tiit Rõõm, Tarvaste lasteaias direktor

Foto: Külliki Kullama

Jõulurõõmu hooldekodusse. Joulude ajal küpses Kolga-Jaani Kooli algklasside õpilastel tänu lapsevanem Karin Kiisale mõte loobuda loosipakkidest ja annetada jõuluks head-paremat heategevuseks. Idee meeldis ka 4. klassi õpilastele ja nad liitusid projektiga. Mõte läks kohe kohaliku hooldekodu elanikele.

Suure immu ja õhinaga asusid lapsed tööle: kaardid valmistada, kingikotid kaunistada, jõuluinglid ning päkapikud meisterdada. 11. detsembri hommikul läksidki heategijad kinke viimas. Hooldajad tulid õue, et pakid vastu võtta. Rõõm oli kahepoolne ja tänusõnu jätkus kinkijatele küllaga. Kooli direktor ütles häid sõnu töötajatele ja soovis jaksu ning tervist, tegemaks rasket, kuid vajalikku ja tänuväärset tööd.

Viljandi vallavalitsus on ikka oma valla ettevõtjaid jõuluajal meele pidanud, möödunud aastatel on toimunud ettevõtjate ja vallajuhtide pidulik õhtusöök. Tänavu polnud säärase ettevõtmise koroonapandeemia tõttu enam võimalik.

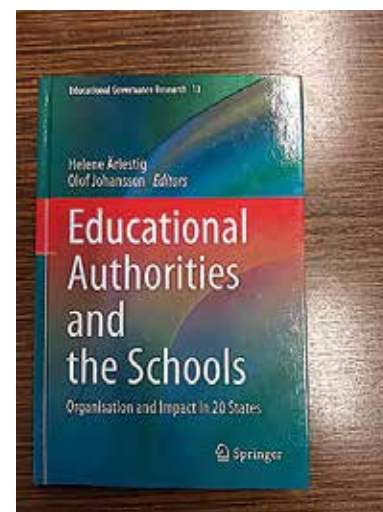
Seetõttu pani Viljandi vallavalitsus valla suurimatele maksumaksjatele ja oma koostööpartneritele kokku valla jõulupakid, mis enne jõule ettevõtjatele viidi.

Kingipaki sisu pärines samuti Viljandi vallast – kõik pakki pandu oli Viljandi valla ettevõtjalt. Lisaks valla kalender ja jõulukaart heade soovidega vallavolikogult ja vallavalitsuselt.

Tarvaste lasteaias pälvis HEA LASTEAIAS TEERAJAJA tunnustuse 2020. Eriolukord andis meile võimaluse süvendatult analüüsida meie väärtuspõhist õppekasvatustegevust. Märtsis kirjutatud motivatsioonikirja alusel valis Tartu Ülikooli eetikakeskus meid osalema konkursil HEA LASTEAIAS KUI VÄÄRTUSPÕHINE LASTEAIAS 2020. Ainukese haridusasutusena Viljandimaal saime tunnustuse laste ja lastevanemate mitmekülgsel kaasamise ning teadliku väärtusarenduse eest. Lasteaia aastatepikkune ühteheidev ja lastekeskne mõtteviis ning noore õpetaja Sigrít Lettase eestvedamine viis selleni, et pälvisime HEA LASTEAIAS TEERAJAJA tunnustuse. Tunnustus anti üle 2. detsembril eetikakeskuse 13. väärtuskasvatuse konverentsil sellele aastale omaset veebiülekanne vahendusel.

Tiit Rõõm,
Tarvaste lasteaias direktor

Möödunud aastal ilmus Šveitsis Springeri teaduskirjastuse (üks maailma juhtivaid teaduskirjastusi) poolt avaldatud raamatus Maie Kitsingu ja Kolga-Jaani Kooli direktori Hasso Kukemelki kaasautorluses peatükk pealkirjaga „Estonia: School Governance in Estonia – Turnaround from Order-Oriented to Inclusive and Evidence-Based Governance“ („Eesti: Koolijuhtimine Eestis – kaasaava ja tõendus põhisele juhtimisele pööramine“). See peatükk on osa Helene Arlingi ja Olof Johanssoni toimetatud kogumikust „Educational Authorities and the Schools“. Avaldatud paberkandjal 2020.

Eesti peatükis avavad autorid tagamaid ja loogikaid, milliseid muutusi on Eesti haridussüsteem läbi teinud alates nõukogude perioodi lõpust kuni tänase päevani. Näidatakse kätte suure koolidele antud autonoomia otsesed mõjud Eesti hariduse kvaliteedile ning laste arengule. Autorid keskenduvad ka kaasaava hariduse juurutamise hüvedele ja valudele ning peatüki lõpus avatakse mitmeid võimalikke tulevikutrende haridussüsteemi arengus Eestis. Pärast palju käsitletakse ka, miks Eesti on PISA testides nii edukas.

Hea lapsevanem, pane tähele!

Vanemlusprogramm "Imelised aastad" Viljandi valla peredele

Laste kasvatamisel võib tekkida olukordi, millega on keeruline ise hakkama saada. "Imelised aastad" on 4-kuuline programm 2–8-aastaste laste vanematele, kes vajavad tuge ja soovivad õppida, kuidas laste kasvatamisega paremini toime tulla.

Koolitus toimub väikeses grupis (14 inimest) kord nädalas kaks kuni kaks pool tundi. Kokku on 16 kohtumist (4 kuu jooksul) ajavahe- mikuks märtsist juunini ning need toimuvad õhtuti (täpne asukoht, kuupäevad ja kellaajad täpsustame hiljem) Viljandi linnas. Koolitus on Viljandi valla elanikele ja osalemine on tasuta.

Korraldatud on lapsehoiuteenus, et osalejad saaksid vajadusel oma lapsed kaasa võtta. Nii vanematele kui ka lastele pakutakse koolituse vaheajal kerget einet.

Koolitusel õpitakse:

- Kuidas kehtestada tõhusalt piire ja reegleid?
- Kuidas last julgustada ja tunnustada?
- Kuidas õpetada last tugevate tunnetega toime tulema?
- Kuidas arendada last mängu abil?
- Kuidas lahendada konflikte?
- Kuidas tulla toime stressiga?

Sooviavaldus saata hiljemalt 10. veebruariks 2021 aadressile maarja.mitt@viljandivald.ee

Soovime, et lisaksite avaldusse järgmise info:

- Kas osaled koolitusel üksi või koos kaaslasega (abikaasa/elukaaslane)?
- Koolitusel osalejate nimed, elukoht ja telefoninumber.
- Laste arv peres ja nende vanused?
- Kas vajate koolituse ajal lapsehoiuteenust?
- Kas vajate transporti?
- Lühike põhjendus, miks soovid koolitusel osaleda?

NB! Kui soovijaid on rohkem kui gruppi mahub, jätab Viljandi Vallavalitsus endale õiguse koostöös koolitajatega avalduste alusel valida välja programmis osalejad.

Kõigi avaldajatega võetakse ühendust hiljemalt veebruari lõpus.

Koolitust juhivad vastava väljaõppe läbinud koolitajad Imbi Suurpere ja Katreen Kasela.

Vanemlusprogrammi "Imelised aastad" rahastab ja viib ellu Tervise Arengu Instituut koostöös Viljandi Vallavalitsusega.

Lisainfo koolituse kohta:

- <https://tarkvanem.ee/koolitused/imelised-aastad/>
- <https://www.terviseinfo.ee/et/projektid/vanemlusprogramm-imelised-aastad>
- <https://www.tai.ee/et/instituut/koostooprojektid/vanemlusprogramm>

Küsimuste korral helista: Viljandi Vallavalitsuse lastekaitse peaspetsialistile, Maarja Mitile, tel. 525 4077, e-mail: maarja.mitt@viljandivald.ee.

Sakala ringkonna aasta noortejuht Merle Murka

Sakala ringkonna aasta kodutütar Marja Kirss

Kodutütarde Sakala ringkonna aasta noortejuht on Merle Murka ja aasta kodutütar Marja Kirss

Teist aastat järjest valiti igas maakonnas Kodutütarde aasta noortejuht ja aasta kodutütar. 2020. aastal said selle tiitli Kodutütarde Sakala ringkonnas Paistu rühmavanema abi Merle Murka ja Paistu rühma kodutütar Marja Kirss.

Merle Murka

on olnud seotud Kodutütarde organisatsiooniga 2012. aastast. Algselt oli ta toetajaliige, aastast 2018 on ta Paistu rühmavanema abi. Ta on noortejuht, kes igapäevatoole lisanduvate väljakutsete kiuste pole kaotanud kirge koos noortega iga päev õppida ja areneda. Sel aastal läbis ta vabatahtliku noortejuhi kursuse esimese ja teise etapi ning Naiskodukaitse baasväljaõppe sõdurioskuste mooduli.

Merle oskab kujundada turvalist keskkonda, et noored saaksid õppida, tegutseda ja oma võimeid rakendada. Tema rahulik

olek ja hea huumorimeel loovad üritustel mõnusa töömeeleolu. Ta ei ole lihtsalt teadmiste edasiandja, vaid on ka noorte ja elurõõmsate isiksuste kujundaja, kes püüab kasvatada tema hoole alla usaldatud noortes inimestes loovust, iseseisvust ja kodanikutunnet. Koos noortega käib ta RMK matkaradadel, teatris, kinos ja erinevates laagrites. Merle ei pelga metsas müttamist, söögitegemist ega vajadusel ka traatside õpetamist.

Merle Murka on Kodutütarde Sakala ringkonna ringkonnavanema abi, ta on kuulunud mitmetesse ringkonna ürituste korraldamisega seotud töögruppidesse. Ta leiab alati võimaluse oma positiivsetele mõtetele ja ideedele toetust saada ning need ellu viia.

Marja Kirss

on Kodutütarde ridades olnud kaheksa aastat. Ta on koos oma

rühmakaaslastega osalenud arvukatel võistlustel Paistu rühma ja Sakala ringkonda esindades, kuid tema tõeline kirg on laskesport. Marja saavutused on näidanud, et tal on tugevat motivatsiooni ja tahtmist hakkama saamiseks ka pingelistes olukordades. Ta on hea tiimikaaslane nii sõjalis-sportlikel võistlustel kui ka esmaabi ülesannete lahendamisel. Marja on kohusetundlik ja tema peale võib alati loota.

Ainuüksi 2020. aastal saavutas ta Eesti juunioride meistrivõistlustel harjutuses 60 lasku õhupüstolist pronksmedali, juunis aset leidnud Eesti juunioride meistrivõistlustel 30+30 lasku spordipüstolist pälvis ta hõbemedali ning 20+20+20 lasku standardpüstolist kuldmedali. Oktoobris toimunud Eesti noorte meistrivõistlustel harjutuses 40 lasku õhupüstolist võitis Marja pronksmedali. Ta on 2020.

aasta Viljandimaa parim noorlaskur. Praegu valmistub Marja Eesti juunioride võistkonna koosseisus veebruaris Soomes toimuvateks Euroopa juunioride meistrivõistlusteks.

Noored saavad ise ja omal moel oma rühma tegevusi kujundada. Tänu kaitseministeeriumile on võimalik noorte algatusel läbiviidavaid projekte ka finantseerida. Noorte laagrid, väljasõidud, ballid ja matkad jms on tihti noorte endi välja pakutud ja teostatud ideed.

Kodutütarde ja Noorte Kotkaste organisatsioonide missioon on vabatahtlikkust väärtustades pakkuda noortele parimaid arengu- ja tegutsemisvõimalusi isamaalise kasvatustöö kaudu. Kaitseliidu noorteorganisatsioonidega on võimalik liituda kõigil 7-18-aastastel Eesti noortel.

Tiina Ott

Kaitseliidu Sakala maleva Kodutütarde instruktor

Raamatukogu päkapikud ja Vana-Võidu lasteaia teistmoodi jõulupidu

Arvestades praegu maailmas valitsevat olukorda, tuleb ju paljusid asju korraldada harjumuspärasest pisut teisiti, üks nii on ka kõikvõimalike pidude ja üriustega

Päkapikud justkui raamatu kaante vahelt

Muutunud olukorra tõttu ei olnud meie lastel enam võimalik raamatukogu külastada, seal jutte kuulata ja meisterdada, mida lapsed alati rõõmuga ootasid. Siis otsustasid meie toredad raamatukogutädid end päkapikkudeks maskeerida ja tulla hoopis meie juurde lastele

rõõmu jagama. Laste üllatus oli muidugi suur kui äkki päkapikud lasteaia värava taha ilmusid. Igale lapsele oli väike kingipakk mille sees oli tass ja üllatusmunna. Päkapikud olid sõbralikud ja andsid kingitused kätte kahe ühiselt loetud luuletuse eest.

Isetehtud jõulumaa

Tulemas oli üks poolaasta tähtsamaid sündmusi, jõulupidu, ega jäänudki muud kui panna pead kokku, et arutada, kuidas pidu muutunud oludes pidada. Arutasime seda asja igatpidi ja leidsime et kõige tervislikum on ju õues viibida, aga miks mitte

ka jõulupidu seal pidada. Et ilm oma lumepuudusega erilist jõulutunnet ei tekitanud, otsustasime oma õue ise jõulumaaks muuta. Sai sätitud sinna kuuski ja kelmikad päkapikke, üles otsitud kodudes leiduvad jõulutuled millega puid ehtida ja laste meisterdatud küünlalaternatest sai ääristatud teerada.

Lõpptulemust oli endalgi tore vaadata. Õige jõulutunne vist tekkiski siis kui kõik tuled kenasti põlesid ja Jõuluvana lastele aknast lehvitas, lastel läks saabaste jalga panemisega siis eriti kiireks. Eriti südamesse läksid ühe poisi jõuluelevuses lausunud

sõnad: "Ma tean, et sellest tuleb minu kõige toredam jõulupidu". Kui kõik meie kasvandikud õue jõudsid, oli imestamist ja rõõmustamist palju. Jõuluvana rääkis lastele kuskohast ta tuli ja kuidas teekond läks. Jõuluvana ei peljanud lastega koos tantsida. Kui laulud said lauldud, luuletused loetud ja pakid jagatud, jäid järgi tulnud vanemad veel koos lastega jõulumaad imetlema ja pilte tegema. Rõõmuga saime kokkuvõtte teha, et jõulupidu oli küll väga teistmoodi, aga just selle tõttu tore ja eriline.

Helja Abermann

Vana-Võidu lasteaia õpetaja

Suur tänu Viljandi valla spordirahvale!

Kevin Paavo,
Viljandi
Vallavalitsuse
spordispetsialist

Viljandi vallavalitsus tänab spordirahvast, kes on võistelnud, korraldanud, hooldanud ja treeninud.

Hea algus

Möödunud aasta oli omamoodi ootamatu meile kõigile. Aasta algas suure hooga, toimusid omavalitsuste talimängud Viru-Nigulas, kus Viljandi vald saavutas kõrge 4. koha. Viljandi vallavalitsus tänab kõiki murdmaasuusatajaid, mäesuusatajaid, korvpallureid, lauatenisiste, kabetajaid, maletajaid ja ujujaid. Kõigile sportlastele, kes sellele võistlusele välja tulid suur tänu!

Suure-Jaanis toimunud Põltsamaa jõe mängudel üldarvestust ei peetud, esindatud olime erinevatel spordialadel. Tänu kõigile, kes osalesid. Meie enda valla korraldatav suurim spordiüritus, seeriajooksu etapp, toimus 24. veebruaril Päril. Sel üritusel osales kokku ca 150 inimest.

Nukker jätk

Viirushaigusega seoses pidime sel aastal tegema paljusid asju hoopis teisiti. Olime sunnitud lukustama kõik oma spordirajatised, spordiringide tegevus peatus üle kuu aja. Usun, et saavutussportlaste jaoks oli sellest ajast välja tulemine üks keerulisemaid väljakutseid. Samas harrastajad aga leidsid üles meie terviserajad: Siniallikul, Loodil, Päril, Varesmägedel, Heimtalis, ümber Viljandi järve, Holstre-Pollis jne. Suvel toimusid meie vallas kaks seeriajooksu etappi, kahjuks jäi seoses võistluskalendri tihedusega ära Holstre triathlon.

Selline asjade kulg avaldas mõju ka meie esinemisele omavalitsuste suvemängudel Paides. Meie delegatsioon oli suur, ca 200 võistlejat, aga seekord palju kõrgeid kohti ei saavutatud. Osalesime paljudel spordialadel ja väga tublilt! Täname kõiki kergetõustiklasi, orienteerujaid, mälumängijaid, kettagolfareid, jalgrattureid, võrkpallureid, pentanki mängijaid. Mõlemal omavalitsuste mängudel toimetasid sportlastega külg-külje kõrval ka Viljandi vallavalituse juhid! Kokkuvõttes saavutasime küll 15. koha, aga tundsime rõõmu, et mängud sel raskel ajal üldse toimusid ja saime võistelda sel toredasti korraldatud võistlustel.

Üleskutse Mulgimaa turismiettevõtjatele ja edendajatele

Mulgi Kultuuri Instituudi eestvedamisel koostatakse 2021. aasta esimeses pooles Mulgimaa turismistrateegia aastateks 2021-2030.

Kutsume protsessis osalema kõiki ettevõtjaid ja huvilisi, kes on seotud turismiga majutuse, käsitöö, toitlustuse, elamusturismi või teenuste osutamise kaudu. Teie panus on väga oluline, et saada võimalikult hea sisendanalüüsi

Sportlased treenimas Holstre-Pollis.

Foto Tarmo Arak

Viljandi valla võrkpallurid omavalitsuste suvemängudel. Kevin Paavo foto

Fotol Viljandi valla malevõistkond omavalitsuste talimängudel: (vasakult) Maarja Kährrik, Hugo Soo, Margit Simenson, Marek Kolk ja Siim Kanep.

Kevin Paavo foto

Täname veelkord kõiki sportlasi, kes meie valda esindama tulid!

Meie pallimängu klubid

Viljandi vallas tegutses eelmisel aastal kolm esindusklubi. BC Viljandi vald/Baltic Maavara korvpalliklubi Kolga-Jaanis saavutas eelmisel aastal vaatamata hooaja varasemale katkestamisele ikkagi kõrge neljanda koha Saku 2. liigas. Tarvastu ja Tõrva ühendvõistkonna jalgpallurid mängisid Eesti meistri-võistlustel 3. liigas ja jäid pängu viimaseks. Viljandi vald/Sanok võrkpallimehed jätkavad rahvaliigas võistlemist ja konkureerimist kõrgemate kohtade nimel. Viljandi valda tuli juurde veel võrkpallurite esindusnaiskond. Nemed mängivad ja treenivad Päril ja Heimtali spordisaalides.

Talverõõmud Holstre-Pollis

Tänavuse aasta algus on meile andnud juba praegu rohkem

võimalust nautida talverõõme kui eelmisel aastal kokku. Praegu on tehtud korralik rada Holstre-Pollis vabaja keskuses – 430 meetrine rada koos klassikarajaga, kus igapäevaselt käib kümneid inimesi suusatamas, lapsed kelgutamas. Suusarada on valgustatud kella 21.00-ni. Holstre-Pollis pikemate radade valmistamiseks on aga vaja vähemalt 20 cm lund juurde, loodame, et tuleb!

Lisaks on Holstre-Pollis võimalus jalutada koos perega ja teha näiteks mobiilset orienteerumist. Holstre-Pollis pererahvas on igapäevaselt keskus toimetamas, on võimalik laenutada suuski ja küsida abi probleemide korral. Ootame kõiki liikuma!

Uus aasta toob kaasa kindlasti uusi väljakutseid. Seniks hoiame end ikka liikumises, mis toob ühtlasi kaasa rõõmu eneseületamisest ja lihtsalt värsket õhust.

tegemiseks ning Mulgimaa turismistrateegia koostamiseks.

Palume teil hiljemalt 23. jaanuariks vastata küsimustikule, kus küsitakse arvamusi, ettepanekuid ja hinnanguid Mulgimaa turismivaldkonna kohta. Küsimused leiab kodulehelt www.mulgimaa.ee.

Mida põhjalikumad on teie vastused, seda parem saab valmiv turismistrateegia.

Küsimuste või ettepanekute korral pöörduda Ave Grenbergi poole: mki@mulgimaa.ee või tel 5885 7355.

Mulgimaa turismistrateegia koostamist rahastab Mulgi Kultuuri Instituut LEADER projekti "Mulgimaa võrgustikud" raames.

Ave Grenberg
Mulgi Kultuuri Instituudi juhataja

TEATED

OÜ ESTEST PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee

Teostan eramajade, korterelamute üldehitus ja elektritööd.
Tel 5627 6785

Kodumasinade remont, varuosad. Tel 517 9771 või merton@hot.ee

Tarvastu Jüri talu OÜ ostab ja rendib põllu ja heinamaid Viljandi vallas. Korrektne rendimaksete tasuja! Tel 504 6625, e-post: tarvastu.juri@gmail.com

Ostan nõukogude aegseid VAZ sõiduautode kasutamata varuosi. Võib pakkuda ka dokumentideta VAZ sõidukit varuosadeks. Tel 5565 1952

Jaanuaris on Tarvastu lasteaia talvemaajõulujutu näitus

Tarvastu raamatukogu näituseruumis.

Näituse koostajad on

Merike Tulp, Meelike Ivan, Urve Grossthal ja Sigrít Letlane.

24/7 JA TASUTA
HINGEHOIUTELEFON
116 123

Telefoniliin on mõeldud kõigile, kes vajavad abi järgmistele probleemidele toime tulemisel: surmahirm, lein, ärevus, suitsiidid, mõtted, eksistentsiaalsed küsimused, spirituaalsed ja religioossed küsimused, elumõtte otsingud, äng ja elu perspektiivi puudumine, üksindus ja tõrjutus, suhteprobleemid, suhtlemispuudus, häbi- ja süütunne.

Abitaja – telefonipõhine nõustamis- ja suhtlemisteenus

Teenus on mõeldud eakatele, üksikutele ja erivajadustega inimestele. Teenus on tasuta!!!

Abitaja on telefonipõhine nõustamis- ja suhtlemisteenus eakatele ja erivajadustega inimestele. Teenus viib kokku abivajajad ja vabatahtlikud abistajad, et pakkuda ennast üksi tundvatele inimestele võimalust suhelda ja olla seeläbi paremini ühiskonda kaasatud.

Meile võib helistada ja registreeruda üle Eesti, olenemata inimese emakeelest. Anname endast parima, et kõik, kes suhtlemist rohkem oma ellu vajavad, saavad just neile kõige sobilikuma vestluspartneri. Nii nagu ei oma tähtsust, kus Eestimaa paigas asub abivajaja ei ole piiranguks ka vabatahtliku asukoht. Kogu meie teenus käib telefoni teel, seega on seda mugav kasutada kõikjal ja kõigil.

Kuidas teenus toimib? Kes abi annavad ja suhtlevad? Abivajaja helistab 650 0650 või registreerib end kodulehel <http://www.abitaja.ee/abivajaja>. Registreerida võib ennast ka vabatahtlik: <https://www.abitaja.ee/vabatahtlik>. Andmete põhjal tehakse taustakontroll.

Abitaja koolitatud nõustaja teeb esmase vestluse nii abivajajaga kui ka vabatahtlikuga, et kokku leppida talle sobivaim aeg esimeseks vestluseks ja anda teada, kes on valitud tema vabatahtlikuks/abisajaks ehk vestluspartneriks. Sobiva paari paneb kokku Abitaja töötaja oma kogemuse ja saadud info põhjal (sobivad helistamise ajad, sugu, huvid, vanus jmt kriteeriumid). Kokkulepitud

päeval ja kellaajal, mis on mõlemale osapoolale teada, helistab vabatahtlik talle edastatud unikaalsel telefoni numbril. See telefoni number ühendab abivajaja telefoniga ning tekib kõne. Antud telefoni number saab olema iga kord sama paari ühendav number. Iga kõne lõpus lepitakse kokku uue kõne aeg. Ajapikku kujuneb välja usalduslik nõ telefoni sõprus. Kõned on konfidentsiaalsed ja puudub võimalus muutada koormavaks ja kedagi häirima hakata. Isikud on teineteisele tuvastamatud. **Kõned on salvestatud, et vajaduse korral poolte huve kaitsta. Sidetee- nused on kasutajatele tasuta.**

Sooviga suunata abivajaja või vabatahtlik abistaja registreerimisele, helistage 650 0650 või külastage www.abitaja.ee.

Teenuse ja projekti kohta saab rohkem lugeda:

- Abitaja koduleheküljelt - www.abitaja.ee
- Pealinnalehest <http://www.pealinn.ee/newset/abitaja-leiab-üksikule-eakale-voi-puudega-inimesele-telefonisobra-n258334>

• Vikerraadio Huvitaja saatel (lõik 5.15-22.25) <https://vikerraadio.err.ee/1144967/huvitaja-soprussuhtlus-telefoniteel-ehk-abitaja/1105713>

Abitaja teenust rahastatakse Euroopa Liidu Sotsiaalfondi (ESF) projekti "Erivajadustega inimestele telefonipõhise nõustamis- ja suhtlemisteenuse väljaarendamine".

Projekti viivad ellu Eesti Puuetega Inimeste Koda, Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet, Hiiu- ja Surtis Koolitus OÜ.

KUS ON PILT TEHTUD?

Seekord küsime, et kus on foto tehtud. Oleme tänulikud võimalikult täpse vastuse eest. Saatke palun vastus aadressile ajaleht@viljandivald.ee. Õigesti vastanute vahel loosime välja akupanga. Foto autor on Alar Karu.

Eelmise foto puhul küsiti, kes on pildil ning millises külas ja talus on foto tehtud. Foto autor on Ene Saar.

Õige vastus on, et pildil on Helir-Valdor Seeder, kohaks Mursi talu Surva külas. Kõigile kolmele küsimusele õigesti vastanute vahel loosisime välja võitja, kelleks seekord on Peeter Arro, Vana-Võidust. Palju õnne! Oma üllatusauhinna saate kätte Viljandi vallamajast.

Palume teil meile saata fotosid valla objektidest, inimestest, hetkedest. Kelle foto ilmub lehes, saab üllatusauhinna.

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raie- või asetseda piiranguvõõndis. Tel: 56 111 900

**Pottsepatööd
Loodusehitus
Üldehitus**

+372 5675 1468
www.stoneandcrystal.ee

STONE AND CRYSTAL

Mesinduse ABC kursus tasemele B ehk täiendõpe

Õpe toimub jaanuar - august 2021
Toimumiskoht: Viljandi ja Mõisaküla
Lisaks loengud zoomis.

**Oleme ka Töötukassa
koolituskaardi partnerid**

Vajalik eelregistreerimine kodulehe kaudu
mesilaspere.com Kiirinfo telefonil 5029006

Holstre küla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni rekonstrueerimis- ja ehitustöödest

"Holstre küla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni rekonstrueerimis- ja ehitustööde teostamise" ehitushanke kuulutasime välja 16. oktoobril 2020. Projekti käigus renoveeritakse ca 2600 jooksvat meetrit veetorustikku, 1600 jooksvat meetrit isevoolset kanalisatsioonitorustikku ja 600 jooksvat meetrit survekanalisatsioonitorustikku. Lisaks torustikele ehitatakse 2 reoveepumplat ja likvideeritakse reoveepuhasti territooriumil olev vana hoone.

Sisuliselt tähendab see asula jaoks peaaegu kogu veevarustuse uuendamist, millest SA KIK rahastab 49%. Ülejäänud osa projekti elluviimiseks rahastab OÜ Ramsi VK ja Viljandi vald. Kogu projekti maksumus koos käibemaksuga on ligi 460 000 eurot.

"Holstre küla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni rekonstrueerimis- ja ehitustööde teostamine" ehitushanke võitis Wesico Project OÜ. Leping ehitajaga on

sõlmitud 11. detsembril 2020.a. Projekti teostamise ajavahemik on 11. detsembrist 2020 kuni 11. juulini 2021.

Töödega alustamine on planeeritud tänavu jaanuari algusesse. Maiks peavad valmis saama torustike paigaldamisega seotud tööd Viljandi-Rõngu tee piirkonnas, sest mais algavad samas lõigus maantee rekonstrueerimistööd. Samal ajal käivad tööd ka teistes selle projekti- ja hõlmatud asula piirkondades.

Kahtlemata puudutab see Holstre elanike igapäevast elu ja tekitab seoses tööde teostamisega ka ebamugavusi. Palun siiski kõigilt mõistvat suhtumist. Informatsiooni tööde teostamise asukohtade kohta saab edaspidi OÜ Ramsi VK koduleheküljelt www.ramsivk.ee. Tööde teostamise piirkonna elanikke teavitatakse jooksvalt planeeritavatest ehitustest kaasnevatest veeketkestustest.

Steve Võsu
OÜ Ramsi VK juhataja

Tartu mets

OSTAB: METSAKINNISTUID, PÕLLUMAAD, RAIEÕIGUST, KAITSE ALL OLEVAD KINNISTUID

KÜSI PAKKUMIST VÕI KIRJUTA

555 77 007 | janno@tartumets.ee

Mälestame

VALDUR UUS
20.03.1936 – 01.12.2020
Oorgu küla

NIINA MELTSUS
20.08.1929 – 02.12.2020
Kärstna küla

ILMAR MOOSES
25.11.1931 – 02.12.2020
Koidu küla

VLADIMIR VAHTRAMÄE
19.02.1948 – 02.12.2020
Roosilla küla

HELJU TULP
03.02.1928 – 05.12.2020
Marna küla

EEVA PÕLDSALU
24.04.1937 – 05.12.2020
Kärstna küla

VIKTOR SUIKONEN
20.01.1949 – 07.12.2020
Vardja küla

AADO PARIK
02.08.1932 – 10.12.2020
Viiratsi alevik

AINO KALDVEE
24.11.1940 – 12.12.2020
Pinska küla

ENDEL EVART
08.10.1938 – 13.12.2020
Kärstna küla

JEKATERINA PÄRN
28.06.1945 – 17.12.2020
Holstre küla

JEKATERINA LEBEDEVA
05.01.1980 – 17.12.2020
Karula küla

ANTONINA TŠOBA
19.06.1947 – 19.12.2020
Vardja küla

MART KADAJA
09.03.1938 – 22.12.2020
Leemeti küla

VAIKE LEES
13.10.1946 – 24.12.2020
Tohvri küla

ALEKSANDER KARRO
15.04.1950 – 27.12.2020
Puiatu küla

OLEV ÜTSIK
24.06.1964 – 27.12.2020
Mustla alevik

HEINO LIPS
06.07.1929 – 28.12.2020
Pahuvvere küla

AARNE PÄRN
13.02.1997 – 28.12.2020
Viisuküla

OLEV LAANES
13.05.1956 – 30.12.2020
Holstre küla

Õnnitleme sünnipäevalapsi!

ARMILDE KLIIMAND	100. 18.02.1921	Mustla alevik
HARRY ERM	98. 07.02.1923	Vana-Võidu küla
ALMA JÜRGENSON	94. 04.02.1927	Mustla alevik
ANTONINA KULL	92. 06.02.1929	Vissuvere küla
MARGARITA KALDA	90. 11.02.1931	Vana-Võidu küla
ZINAIDA PÄRTMA	23.02.1931	Paistu küla
ALLI BERZINA	85. 07.02.1936	Moori küla
IVI KASAK	07.02.1936	Saarepeedi küla
LAIN ROOSIPUU	12.02.1936	Valma küla
ENDEL MEREMAA	15.02.1936	Tusti küla
ASTRA-MARGIT LARETEI	16.02.1936	Kivilõppe küla
HELGI KIIN	21.02.1936	Mustla alevik
ADOLF JOHANSON	22.02.1936	Karula küla
NIINA ALEKSEJEVA	24.02.1936	Viiratsi alevik
IRMA TÜÜTS	80. 12.02.1941	Viiratsi alevik
PAUL ASU	22.02.1941	Holstre küla
HANS SÄSKU	24.02.1941	Päri küla
JAAN PÄRL	24.02.1941	Soe küla
SILVI PERM	27.02.1941	Kolga-Jaani alevik
MARJE TOOM	28.02.1941	Sinihalliku küla

Kandidaatide esitamine Viljandimaa Vapimärgile

Viljandimaa Omavalitsuste Liit ootab kandidaate Viljandimaa Vapimärgi omistamiseks. Ettepanekute esitamise tähtaeg on 26. jaanuar 2021.

Vapimärk on Viljandi maakonna kõrgeim autasu Viljandimaal alaliselt elavale inimesele, kes on oma töö ja tegevusega eriti silmapaistvalt kaasa aidanud maakonna arengule. Vapimärgi asutas Viljandi Maavalitsus Eesti Vabariigi 85. sünnipäeva auks. Seni on Vapimärgi pälvinud 18 Viljandimaa väärikat inimest.

Ettepaneku Vapimärgi andmiseks võivad teha kõik inimesed ja organisatsioonid. Taotluses palume märkida kandidaadi ees- ja perekonnanime, tegevusala, teenete kirjeldus.

Ettepanekuid ootame: postiaadressile Vabaduse plats 4, Viljandi, 71020, Viljandimaa Omavalitsuste Liit, märksõnaga "vapimärk" või e-postile vol@vol.ee.

Viljandimaa Vapimärgi andmise otsustab Vapimärgi Nõukogu. Vapimärgi pidulik üleandmine toimub Eesti Vabariigi 103. aastapäeva tähistamise üritusel.

Viljandimaa Vapimärgi statuut on leitav Viljandimaa Omavalitsuste Liidu veebilehelt www.vol.ee/viljandimaa-vapimark

KIRIKUTES

EELK PAISTU MAARJA KOGUDUS

Jumalateenistused, palvused, kontserdid ja muud sündmused 2021

17. jaanuar, pühapäev kell 14
2. pühapäev pärast ilmunispäeva Jumalateenistus armulauaga
Juhtnõu: Jeesus ilmutab oma jumalikku väge

31. jaanuar, pühapäev kell 14

3. pühapäev enne paastuaega Septuagesima

Jumalateenistus armulauaga
Juhtnõu: Teenimatu arm

14. veebruar, pühapäev kell 14
Pühapäev enne paastuaega Esto mihi

Jumalateenistus armulauaga
Juhtnõu: Jumala armastuse ohvrite

Viljandi Valla Teataja

Viljandi Vallavalitsuse väljaanne

Toimetaja Raivo Lott

Toimetusel on õigus tekste lühendada ja korrigeerida.
e-post ajaleht@viljandivald.ee

Kontakttelefon 435 0112 (üldinfo), 5304 2447 (toimetaja)
Kodulehekülg www.viljandivald.ee